

**Underlag till förskolerapport 2022 för
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd**

Innehållsförteckning

Stadsdelsnämndernas underlag till Stockholms stads Förskolerapport 2022.....	3
Personalens utbildningsnivå och strukturella förutsättningar	3
Insatser för att höja personalens språkliga kompetens.....	3
Förbättringar av personalens arbetssituation	4
Fortsatt behov av inventering av icke inskrivna barn samt informationsinsatser och uppsökande verksamhet.....	4
Svenska språket och flerspråkighet.....	5
Nationella minoritetsspråk.....	5
Barn i behov av extraordinärt stöd.....	5

Stadsdelsnämndernas underlag till Stockholms stads Förskolerapport 2022

Personalens utbildningsnivå och strukturella förutsättningar

I Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltning finns sex avdelningar som saknar legitimerad förskollärare. Avdelningarna är fördelade på fem enheter (antal avdelningar utan legitimerad förskollärare 2021: 9, 2020: 17). Avdelning förskola följer kontinuerligt upp antal avdelningar som saknar förskollärare på respektive enhet. I årets verksamhetsplan fick samtliga enheter i uppdrag att ta fram en plan för hur de ska organisera för att alla barn får undervisning av legitimerad förskollärare. Planen innehåller dels ett långsiktigt perspektiv för att varje avdelning ska ha en legitimerad förskollärare, dels en plan för hur undervisning ska ske om avdelningar tillfälligt saknar förskollärare. De flesta enheter säkerställer undervisning genom att förskollärare vid intilliggande avdelning ansvarar för undervisningen. Denne är då med vid planering och reflektion. I vissa fall, genomförs även observation i barngrupp. Det förekommer även att pedagogisk utvecklingsledare eller biträdande rektor tar över ansvaret för undervisningen, som legitimerad förskollärare. Enheterna ser vidare över om kan vara aktuellt att flytta förskollärare från avdelningar med två förskollärare. Avdelning förskola har följt upp enheternas planer, för att säkerställa undervisning av legitimerad förskollärare, under dialogmöten med respektive enhet.

Insatser för att höja personalens språkliga kompetens

En inventering genomfördes under 2021, där respektive rektor fick ange antal anställda som, de bedömde, hade behov av att utveckla sitt svenska språk. Inventeringen visade på ett behov av kompetensutveckling i svenska, kopplat till uppdraget i förskolan. Denna inventering har legat till grund för förvaltningens ansökan om medel via kompetensutvecklingssatsningen (KUS). Medel beviljades och en utbildning i pedagogiskt utbildningsspråk, har påbörjats under hösten 2022. Lärare från arbetsmarkandsförvaltningen håller i utbildningen i samarbete med förvaltningens stödteam inom avdelning förskola. Utbildningen syftar till att stärka medarbetarens kunskaper i svenska och samtidigt ge ökad insyn och förståelse i hur det egna språkandet kan medverka till barns språkutveckling. Utbildningen möjliggörs genom att varje rektor organiserar för att, de medarbetare som har behov, får möjlighet att delta. I ansökan genom KUS – ansöktes även om vikarieersättning, under den tid som medarbetare deltar i utbildningen. Förvaltningen kommer vidare möjliggöra för medarbetare att medverka i Skolverkets satsning på språkträning för personal inom förskola. Det kommer dels vara medarbetare som gått pedagogiskt utbildningsspråk, dels flera medarbetare med behov att utveckla svenska språket.

Eftersom insatserna pågår nu, samt planeras inför 2023, har de ännu inte följts upp och utvärderats.

Förvaltningen har en språkutvecklare som arbetar övergripande på förvaltningen på 40 procent. Språkutvecklaren leder en språkgrupp, där varje enhet finns representerad med en till två språkambassadörer som förankrar arbetet i respektive enhet. Språkgruppen ska se över likvärdigheten i förskolornas arbete med språk, kommunikation och flerspråkighet.

Förvaltningen har gett samtliga enheter tillgång till en flerspråkig digital bilderbokstjänst, för

att arbeta med språkutveckling, litteratur och modersmål i förskolan. Även vårdnadshavare har tillgång till tjänsten och därmed tillgång till böcker på flera språk i hemmet.

I det språkutvecklande arbetet har varje enhet byggt upp ett eller flera förskolebibliotek som ska bli ett nav i språkarbetet. I detta arbete kopplas skapande material, digitala verktyg, byggmaterial i syfte att utveckla alla barns språk, skapa mötesplatser och bredda möjligheterna för barnens språkutveckling. Barnen ska vara delaktiga i processen med att bygga upp biblioteken där de ska bli erbjudna möjligheter att umgås med litteratur i flera olika perspektiv.

Under våren genomförde förvaltningens språkutvecklare insatsen *Läsa barnbok på svenska*, med en enhet. Rektor i enheten och språkpedagogen kan se att insatsen medförde en utveckling i svenska språket för de barnskötare som deltagit, samt en ökad medvetenhet av betydelsen av att vara en språklig förebild i förskolan.

Förbättringar av personalens arbetssituation

Utifrån handlingsplan för förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare, har förvaltningen sett det angeläget att tydliggöra roller samt se över förutsättningar för planeringstid och innehåll i planering.

Beslutat om befattningsbeskrivningar inom yrkesgrupperna kock, barnskötare och förskollärare i förskolan fattades i slutet av våren 2022. Befattningsbeskrivningarna är framtagna inom avdelningen och med fackliga representanter. Implementering av befattningsbeskrivningarna, har påbörjats under hösten. Det är för tidigt att säga om det har lett till en ny arbetsplatskultur som påverkar personalen upplevda arbetssituation.

Nästa steg i handlingsplanen är grundläggande förutsättningar, i form av innehåll och tid för planering. Ett arbete har påbörjats för att ta fram en gemensam ram för vad planeringstiden ska innehålla, hur mycket tid planeringen ska uppta samt hur planeringstiden möjliggörs. Den gemensamma ramen ska även innehålla organisation för övriga arbetsuppgifter utanför barngrupp.

Fortsatt behov av inventering av icke inskrivna barn samt informationsinsatser och uppsökande verksamhet

Förvaltningen har inventerat hur många barn (2-5 år) som inte har plats i förskola, eller står i kö till förskola, i tre av förvaltningens stadsdelar som har lägre inskrivningsgrad samt är socioekonomiskt utsatta (finns med på polisens lista över utsatta områden). Flest antal barn utan placering finns i Rågsved (56 barn i augusti 2022), det är också Rågsved som har den lägsta inskrivningsgraden i Enskede-Årsta-Vantör (86,8%). Avdelning förskola har därför fokuserat arbetet med ökad inskrivningsgrad på stadsdelen Rågsved. Under hösten har tio vårdnadshavare fått ett brev från förvaltningen med information om förskolan. Brevet har även innehållit ett erbjudande om en plats i en närliggande förskola. Detta har kunnat göras då förskoleenheterna Snösätra och Rågsved har haft lediga platser. Efter utskickat brev har en av förvaltningens stadsdelsmammor som arbetar i området kontaktat vårdnadshavarna via telefon, för att följa upp att de har fått brevet och svara på eventuella frågor.

Förvaltningen kommer att utvärdera insatserna i slutet av året och därefter fatta beslut om insatsen ska utökas.

Förvaltningen har tidigare ställt frågor till vårdnadshavare om varför de valt att inte ha barn i förskola. Svaren visade främst oro för pandemin och att barnen har det bättre hemma. Förvaltningen har också utgått från Stockholms stads rapport om ökad inskrivningsgrad och regeringens förslag om förskola för fler barn, där fler orsaker tas upp: boendesituation, bristfällig kunskap om förskolan och dess betydelse, kultur- och tradition samt misstänksamhet mot myndigheter.

Förvaltningen har inte inventerat barn som är inskrivna, men inte deltar regelbundet.

Svenska språket och flerspråkighet

Förvaltningens språkpedagog har lett ett strategiskt språkutvecklande arbete i flera förskoleenheter. Upplägget liknar Läsflyftets arbetssätt med textläsning, praktiskt arbete, diskussion, feedback och utvärdering. Det har bland annat handlat om att barnskötare och förskollärare ska bli medvetna om att de är språkliga förebilder, och vilken betydelse det har. För att följa upp arbetet har en del arbetslag filmat sig själva. I filmerna har de kunnat se en större medvetenhet i vikten av att vara en språklig förebild, samt att dialogen med barnen är mer ordrik.

För ökad kompetens inom språk, flerspråkighet, interkulturalitet och de nationella minoritetsspråken har sju förskollärare gått utbildningsförvaltningens *handledarutbildning i flerspråkighet*. Utbildningen syftar till att kursledarna ska utbilda andra inom förvaltningen, vilket kommer att ske med start i november 2022.

Tvådagarskursen "Flerspråkighet i förskolan" att genomföras för ca 20 pedagoger i höst. Kursen kommer även att erbjudas fortsättningsvis till våren.

Förvaltningen har ett stöddokument för språk, kommunikation och flerspråkighet. Utifrån detta stöddokument har en mall till en språkstrategi tagits fram. Varje förskoleenhet ska, under året, ta fram en strategi för enhetens språkutvecklande arbete, utifrån mallen.

Underlaget för det språksamtal som ska ske mellan förskola och hem har uppdaterats under hösten, i förvaltningens språkgrupp. Samtalet ska ske för att ge barnet bästa förutsättningar till att utveckla sitt/sina språk i en samverkan mellan förskola och hem.

Nationella minoritetsspråk

Utöver den information som finns på stadens hemsida, har förvaltningen informerat om rättigheter för nationella minoriteter, däribland barnomsorg, genom annons i lokaltidning.

För att öka kunskapen om vikten av att organisera för undervisning på de nationella minoritetsspråken, har en föreläsning genomförts av Lennart Rohdins, tidigare regeringens särskilde utredare av stärkt minoritetspolitik. Föreläsningen beskrev vad nationell minoritetspolitik är, varför vi har en nationell minoritetspolitik i Sverige och vad den ställer för krav på kommuner och myndigheter.

Barn i behov av extraordinärt stöd

För att få en likvärdighet i bedömningsgrunderna för barn i behov av särskilt stöd, har förvaltningen arbetat med Skolverkets stödmaterial/vägledning kring ansökan om tilläggsbelopp för extraordinärt stöd i förskolan. Förvaltningens stödteam har arbetat med

stödmaterialet för att skapa en likvärdig bedömning. Begreppen extraordinärt stöd, extra anpassningar och särskilt stöd har diskuterats med förvaltningens rektorer för att skapa en samsyn kring vad är extraordinärt stöd och vad bedömningsgrunderna är.

Uppföljning sker genom att biträdande avdelningschef och specialpedagog från stödteamet följer upp stödet på uppföljningsmöten tillsammans med respektive ledningsgrupp på varje förskoleenhet. Terminsvis lämnas en skriftlig utvärdering in kring varje upprättad handlingsplan.